

ЛІНГВОФІЛОСОФСЬКІ ЗАСАДИ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ АНГЛОМОВНИХ ТЕКСТІВ

Віннікова О.М., студ. ПР-41

Життя сучасної людини проходить у вербалізованому світі, і тому особливості світосприйняття знаходять своє відображення, перш за все, у тексті, як у одному з різновидів семіотичної системи. Саме тому сучасний етап розвитку лінгвістичної думки характеризується великим інтересом вчених до проблеми вивчення художнього тексту як самостійного об'єкта дослідження.

Проблема тлумачення змісту тексту цікавила дослідників ще з античних часів. Класичною наукою, що займається мистецтвом розуміння текстів, вважають герменевтику, проблематика якої, у свою чергу, виникла спочатку в рамках екзегетики - дисципліни, мета якої постає саме у розумінні тексту. Питання принципів розуміння та тлумачення текстів завжди цікавило філософів, адже дана проблема невід'ємно пов'язана з філософськими питаннями можливості, дійсності, буття, пізнання, розуміння, проблемами співвідношення понять "мова - культура", "мова - мислення", проблематикою творення та сприйняття текстів тощо. Перетворення екзегетики у герменевтику та надання їй філософського статусу приписують Ф.Шлейермахеру, який вважається одним з творців герменевтичного методу і загальної (універсальної) герменевтики, що претендує на вирішення власне філософських питань. Саме Ф.Шлейермахер запровадив термін "розуміння" в філософську термінологію та створив передумови для його вивчення. Він розглядав герменевтику як мистецтво розуміння, а не тлумачення того, що розуміють. За Ф.Шлейермахером, мистецтво герменевтики необхідне досліднику чи перекладачу текстів, щоб зрозуміти духовну індивідуальність автора через особливості стилю, мовлення, побудови фраз та побудови усього твору в цілому.

Послідовником Ф.Шлейермахера у питаннях герменевтики вважають В.Дільтея, який вважав, що інтерпретатор повинен усвідомити певні особливості індивідуальності автора тексту (характер, талант, політичні погляди, світосприйняття тощо), які сам автор сприймав підсвідомо, тобто зрозуміти автора краще, ніж він сам себе. Г.-Г.Гадамер відмічає позачасову актуальність твору мистецтва, яка, у свою чергу, не означає, що твір не слід зрозуміти певним чином і що в ньому не можна віднайти історичної основи. Тієї ж думки щодо

розуміння текстів допримусься і Жак Дерріда. Він зауважує, що читання повинно відбуватися всередині тексту, не виходячи за його межі.

Всі дослідження в руслі герменевтики базуються на вивченні мови як середовища герменевтичного досвіду. Уся інформація, увесь зміст, що закладений у тексті і підлягає тлумаченню, передається саме вербально, а тому і будь-який акт інтерпретації слід починати саме з лінгвістичного аналізу мовної складової тексту.

Мова є базою, на основі якої формується думка, що виражає автор. Система мови, якою говорить письменник, опосередковує його думки, котрі він безпосередньо виражає у тексті. Письменник повинен підкорятися тим законам вербальної концептуалізації, що існують у системі його мови. Без повноцінного володіння лінгвістичним знанням адекватне розумінні та інтерпретація тексту неможлива.

Текст – це не іманентна сутність, а елемент зв'язку цілої системи "дійсність – свідомість – модель світу – мова – автор – текст – читач – проекція". Зв'язок реалізується через текст – продукт свідомості автора, який створює певну модель світу за допомогою мови свого народу та часу. Завдання читача – відтворити цю модель через відбудову авторського бачення та пізнання дійсності.

Процес інтерпретації – це не відтворення смислу, вміщеного автором у тексті, а саме творення смислу в зустрічі з текстом як "носієм" смислу. Між автором та читачем безпосереднього зв'язку не існує, і ланцюгом у даному випадку виступає текст, який сприймається кожним із учасників цього "процесу спілкування" по-своєму – автор видає результати свого світосприйняття у вигляді тексту (автор програмує інформацію), а читач інтерпретує їх відповідно до свого сприйняття дійсності. В результаті, ми (умовно) маємо два чи, навіть, більше (залежно від кількості реципієнтів – читачів) варіанти одного інваріанту – тексту. Для повноцінного сприйняття інформації, що міститься у тексті, та адекватної її інтерпретації згідно авторського задуму необхідним є, по-перше, вичерпне розуміння мовно оформленої частини текстової інформації, а по-друге, - знання певних екстралінгвістичних положень і автором, і читачем. І тільки на цих умовах може повністю реалізуватися декодування інформації при читанні.

Наук. кер - Кобяков О.М., доц.